

**KAA INATAMONK
WIITAATISIIMITIWIN
MAAMIINWACIKEWIN
ONAAKONIKEWIN**

TAHSO AKI APIISIKAAWIN TIPAACIMOWIN

**KAAKII OSHITOC
MANITOBA ANISHININI MIINA KIIWETINONK INAWEMITIWIN**

DECEMBER 2020

Tahko Tipaacimowin: Kaa Inatamonk Wiitaatsiimitiwin Maamiinwacikewin Piinci Manitoba

Manitoba Anishinini miina Kiiwetinonk Inawemiti win ominwentaan ci pakitinank niyaanan Kaa Ina tamonk Wiitaatsiimitiwin Maamiinwacikewin Tahso Aki Pimi Tipaacimowin. Ohowe Aacimowin otaatotaanan kaakii anokaatank Truth and Reconciliation Commission of Canada (TRC) 94 Okanocikewinan, ewii maamiinwatoc kaakii ishicikec kaa kapeshiwinaatenik ishkoniiwikami konk miina ci wiicitoc Canada owiitaatsiimitiwin maamiinwacikewin. Manitoba Okimaa otipaato taan kaakii anokaatank niishin kaa mankanashkaa nic tashincikewinan 'Nakacikewinan' miina 'Wiitaatsiimitiwin Maamiinwacikewin', kaakii pakitinank TRC okiishaacimowinink, Kitenci kaatek Tepwewin, Maamiinwacikaatek Minweni mitiwin apin Niikaan: Kaa Tahkwaak Kiishaacimo win Truth and Reconciliation Commission of Canada.

Nishtam paahpankii owiintaanan kaakii anokaa tank Manitoba Okimaa onci April 1, 2019 miina March 31, 2020, ekwa wiin naake otipaataanan aasha kaakii pi wiintank miina kiyaapi kaa pimi anokaatenikin. Tahso aki, Manitoba Okimaa otoo taanan miina owiicitoonan aninta wiicihewewinan kaa wiicitoonic Wiitaatsiimitiwin Maamiinwacike winini akwaci ahii TRC Okanocikewinink. Ohowe tipaacimowin kikinikaatewan paahpankii ihiwein wan ishicikekinan kaye.

Ihima tashwiin Nakacikewinink ishiihikaateni Manitoba Okimaa kaakii anokaatank kaashi kici paapahkaanisenic Anishininiwan miina Wemitiko shiwan ihima Manitoba inaatsiwinink, okimaa winink miina Ontaacihowinink miina Kici Aapaci taakanan. Ninkii piwiitanokiimaamin mishiin Owii cihiwec miina Onahcikewinak ekii anokaatekin kaashi nontesekin Aapinonciishishikaank, kikinwa hamaakewinink, Ishi kiishwewinink miina Inaatsi winink, miina mashkawaatsiwinink miina mino tootaakewinink. .

Ohomaa Wiitaatsiimiinwacikewin onci waawiinci kaate kaashi pimanokaatamaank, ci onahtek miina ci pimiwicikaatek kwekwek kwayak wiiciiwi towin Anishininiikaank miina Wemitikoshiikaank, miina ci oshicikaatek peshikwan totaakewin mii na kikenimiwewin pimaatsiwinink. Manitoba Oki maa, miina mishiin kaa wiitanokiimaac Onacikewi nan, otanokaataanaawaa wiitaatsiimiinwacike win ihima kaashi wiintekin mishiin TRC okanocikewinan.

Niikaan inaapinaaniwank, Manitoba Okimaa oka ishi pimanokaataan awashime wiitaatsiimitowin otakiimink. Nintookimaawininaan pakitinitiso kiyaapi ci wiitanokiimaac Anishininiwan ci maamii koshimikoc kaa anokiic miina ci onatek keyishaa makak wiitaatsiimaamiinwacikewin nintakii naank.

Otaanaank ishickewin

Ihima June 2, 2015, Truth and Reconciliation Commission of Canada (TRC) okii pakitinaan oti paacimowin, *Kitenci kaatek Tepwewin, Maamiin wacikaatek Minwen mitiwin apin Niikaan: Kaa Tahkwaak Kiishaacimowin Truth and Reconciliation Commission of Canada*, kikisinon 94 Kano cikewinan onci okimaak, ayamihewikamikon, ona cikewinak, miina kakina Canadians. TRC okii pakiti naan okiishi tipaacimowin December 15, 2015.

Ihima March 2016, Manitoba Okimaa okii shaa ponaan Kaa Inatamonk Wiitaatsiimitowin Maamiinwacikewin Onaakonikewin, kakina ekii wiici kaapawitaminic Manitoba Okimaawikamikonk. Otonaakonikewin ikitomakanini Okimaa epakitini tisoc ewii wiicitoc Wiitaatsiimitowin Maamiinwacikewin, epiminishahank TRC okanocikewinan mii na tepwewinan kaa inatekin Minsiwe Akiink Oki maak Otikitowiniwaa Omashkawisiwiniin Anishiniwan (UNDRIP).

Kaashi nisitotamaank wiitaatsiimitowin maamiin wacikewin kaa icikaatek maamaw kitenimitowin ci ayaak kaa wiiciwitinaaniwank Anishiniikaank miina Wemitikoshi kaank; ci oshicikaatek tepake nimitowin, ci nahkontekin kete nahkomitowinan, ci kanotek kiikewin, miina peshikwan ciishinaa kwak tootakewin miina kikakimowewin. Kaa wii cihikoc nintokimaawininaan neke wiitaatsiimitowin maamiinwacikewinink otaapacitonan tepwe win, kanoniwewin, nisitotaakewin miina wahka wiiwin kaa ishiihikaatek niisiiyahii:

Kitenimiwewin: Wiitaatsiimitowin Maamiinwacikewin onciimakan Anishini okitenimikowinink. Kitenimiwewin onciise kaa kikeniminc miina kaa kikinawaatencikaatenik otaanaank opiiishisewini waa Anishiniwak miina kaa nisitawinikaatenik otishi kiishwewiniwaa, otinaatsiiniwaa, ootota mowiniwaa miina otoonaakonikewiniwaa.

Nakishkaatiwin: Wiitaatsiimitowin Maamiinwacikewin onciise kaa nakishkawintwaa Anishiniwak.

Nisitotaatiwin: Wiitaatsiimitowin Maamiinwacikewin onciikaapawimakan kwayak kaa kakwe nisi tocikaatek otaanaank miina nonkom kaa ishi naak waninik owiiciwitowiniwaa Anishiniwak miina Wemitikoshiwak, miina pakosenimowinan miina kaa kakwe tepinamiwaac Anishiniwak.

Wakawiiwin: Wiitaatsiimitowin Maamiinwacikewin awashime wiicikaate ci naakwahk miina ci wiicihiwemakak tootamowin ke winci minosek nonkom miina niikaan owiiciwitowiniwaa Anishiniwak miina Wemitikoshiwak.

Manitoba opakitinitisowin kaawii wiicitoc Wiitaa tisiimitowin Maamiinwacikewin peshik kekonini maayaam okanawaapantaan ewii anokaatank kape miina kinwensh kaapi maci sahiwemakahkin kaa kapeshiwinaatekin ishkooniwi kamikoon miina ci ani minwenimitowaac Anishiniwak miina Wemitikoshiwak ohomaa Manitoba. TRC otanokiiwin miina osoonkenimowiniwaa kaakii shaapwiiwaac kaakii pakitinamiwaac otaacimowi niwaa kii kici aanciwepahikemakanini. Aasha weshkac wiitaatsiimitowin maamiinwacikewin ewinci ayaak Manitoba, nintanokiiwininaan onci kwayahkosin ehaapatakin kaa minosekin tootamo winan miina kaashi wiitanokiimitowac Anishinini wak, Wiisaakotewiniwak miina kotakiyan ishko nikanan, miina otanokiiwiniwaa Anishininiwi ona cikewinak miina okimaak.

Kaa Inatamonk Wiitaatsiimitowin Maamiinwaci kewin Onaakonikewin otoonatoon ke shaapwaa tenaakwak aapacitaakan ci winci kanawentank miina tipaapantank kaa anokaataminic Manitoba Okimaan wiitaatsiimitowin anokiiwinini, kaye minikok ewiitanokiimaac Anishininiwan wiitaatsii mitowin anokiiwinink. Kaa inashiwemakak ohowe onaakonikewin, Manitoba Anishinini miina Kiiwe tinonk Inawencikewin omasinahaan tahso aki aaci mowin kaa inanokaatank okimaa wiitaatsiimito winini. Kape ohomaa aacimowinink, maamawi papaamisiikancikewin naakocikaate mishiinwaa kaa wiitanokiimitowaac Manitoba Okimaa, Anishi niniwi apiwinak miina onacikewinak, miina Wemi tikoshi Pimiwicikewinak miina Kaa Pakitinikewano kiiwaac kaa wiitanokiimitowaac ewiicitowaac wii taatsiimitowinini piinci Manitoba. TRC tash kaa ikitoc, onacikaatek maamaw papaamisiikancike win kiciinentaakwan wiitaatsiimitowin maamiinwacikewin ci miinwatoc otaanaank mamaaniiwinan, ci kiikenaaniwank, miina ciishaa niwank maamiinwacike wiiciiwitowinink.

Masinahikan Onci Ikitowinan

Ohowe kaa ishi kiishwemakak aacimowin, 'Kakina Anishininiwak miina Anishininiwak' kikinikaanaa wak nishtam anishininiwak miina Miskwaatesiwi Akiink anishininiwak miina otinawemaakaniwan, ahaweniwan kaye: Anishininiwak, Wiisaakotewini niwak, Kici Kiiwetinonk Anishishiniwak miina kaa pahkaanayekisiwaac anishininiwak ekaa ihimaa kaa ishi kikakimintwaa kaa ishi niswayekisinic Anishini niwan. Kaa ikitonaaniwank 'Anishinini ohomaa akiink kaa onciic' okii miishkwacishkaan 'Anishinini ohomaa nishtam kaa onciic' nonkomii ke, shaakoc naanta weshkac wiicihiwewinan kiyaapi otishinikaatanaawaa 'Anishinini ohomaa nishtam kaa onciic' kaashi oshinikaacikewaac. Kaa inintwaa 'Kakina Anishininiwak miina Anishinini wak' kakina kaa inintwaa, shaakoc ni nisitawinaa min miina ninkikentaamin pahkaan kiipiinaatisi wak, ishikiishwewak, inaatisiawicikewak miina ote pwetamowiniwaa kaashi paapahkaanayekisiwaac kakina anishiniwak miina anishininiwak.

Ikitowin, 'Anishinini ohomaa nishtam kaa onciic' kiyaapic aapatan onaakonikewinink, kaa tashimin twaa awiyak kaa omashkawisiwiniwaaac kici Akii wimasinahikanink Onaakonikewin, 1982. Canada okici akiiwimasinahikan onisitawinawaan niswa yek 'Anishinini ohomaa nishtam kaa onciic': Anishininiwak (nonkom kaa inintwaa Nishtam Kakina Anishininiwak), Wiisaakotewinini miina Kici Kiiwetinonk Anishininiwak. Mii wahaweniwak niswewaan awiyak pakaan ekii piyinaatisiwaac, otishi kiishwewiniwaa, otinaatisiawiniwaa miina otepwetamowiniwaa.

Nishtam Kakina Anishininiwak: Kaa opepanomi waac miina ekaa kaa opepanomiwaac Anishinini wak omaa Canada pakaan inenimitiwak, maamaw naanta kaa ishi kiishwewaac ekaa Wiisaakotewiniikaank naanta Kici Kiiwetinonk Anishininiikaank. Ci aawetaman, Manitoba kaa anishininiimowaac ayaawak Omushkiikok, Ojibwe, Dakota, OjiCree miina Dene. Ikitowin Nishtam Kakina Anishininiwak monshak kii aapatan 1970's miishkwac apiici 'anishinini,' mishiin awiyak okii macitaanaawaa kaakii wani nikaanintwaa, miina kaawinci macenimintwaa miina okimaakantaakewinink kaa oncisek *Anishininiwi Onaakonikewin*.

Wiisaakotewinini: Ihiwe onci pahkepiihikan 35 mashkawisiwin, Wiisaakotewinini kaa inintwaa awiyak kaa, kaye kaa Anishininiwic miina Wemiti koshiiwic, miina otinaatisiawicikewiniwaan, miina kaa nisitawinaakosiwaac pakaanayek Anishinini kaank miina Wemitikoshiikaank kaa onciwaac. Wiisaakote apiwin kaa okwiinowaac Wiisaakote wininiwak kewiinawaa kaashi pakaanayekisiwaac, peshikwan eyishi kapeshiwaac miina peshikwan kekonan eyintotamiwaac.

Kici Kiiwetinonk Anishininiwak: Anishininiwak kii wetinonk Canada, kaakii oncisewaac Nunavut, Northwest Territories, Kiiwetinonk Quebec miina Kiiwetinonk Labrador. Inuit kaa ikitonaaniwank 'anishininiwak' kaa inintwaa miina ikitowin Inuk kaa icikaatek kaa moci peshikoc Inuit awiya. Inuk titut icikaateni otishikiishwewiniwaa.